

Lecture 1

ასტროფიზიკის და პლანეტის ფიზიკის ამოცანების მოდელირება

პლ. თევზაძე (2011)

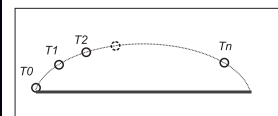
source

www.tevza.org/home/course/modelling-II_2011

ასტროფიზიკის და პლანეტის ფიზიკის ამოცანების მოდელირება

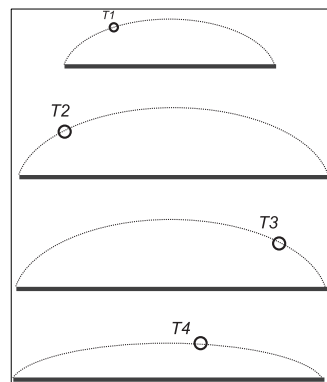
პლ. თევზაძე (2011)

Why model?

Consequent data

Inconsequent data:

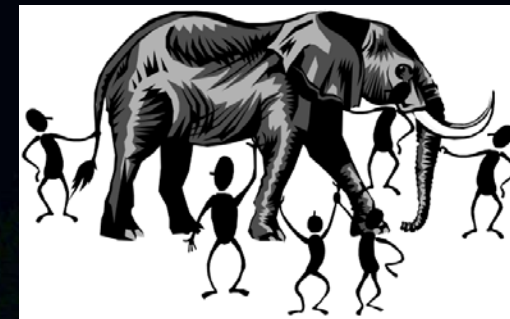

ასტროფიზიკის და პლანეტის ფიზიკის ამოცანების მოდელირება

პლ. თევზაძე (2011)

Modelling Elephant

How good is the model?

ასტროფიზიკის და პლანეტის ფიზიკის ამოცანების მოდელირება

პლ. თევზაძე (2011)

Astrophysical simulations

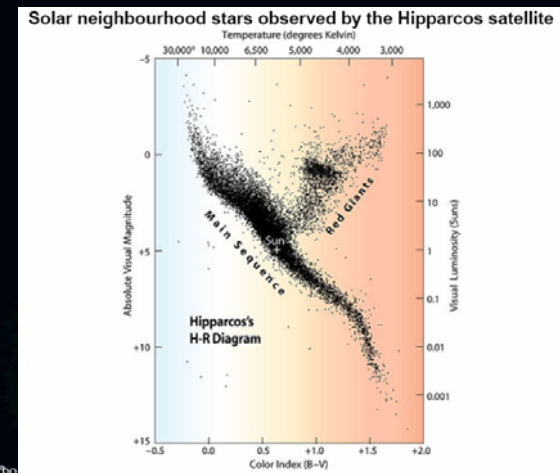
Different physics:

- Different classes
- Different stages of the evolution
- Different scales

ასტროფიზიკის და პლანეტის ფიზიკის ამოცანების მოდელირება

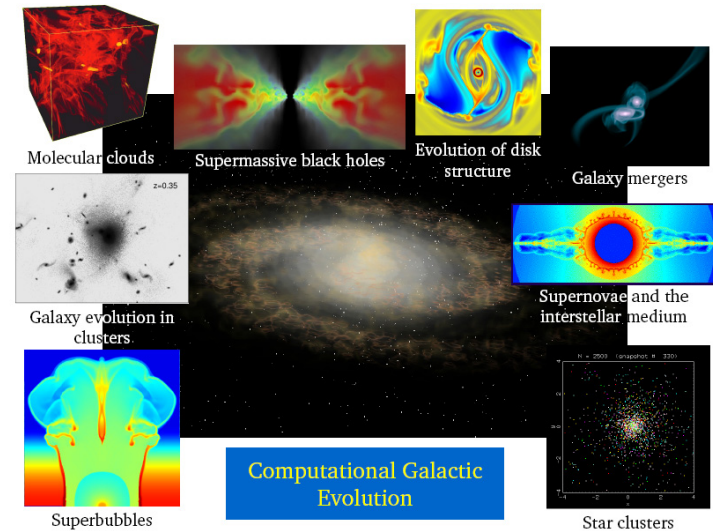
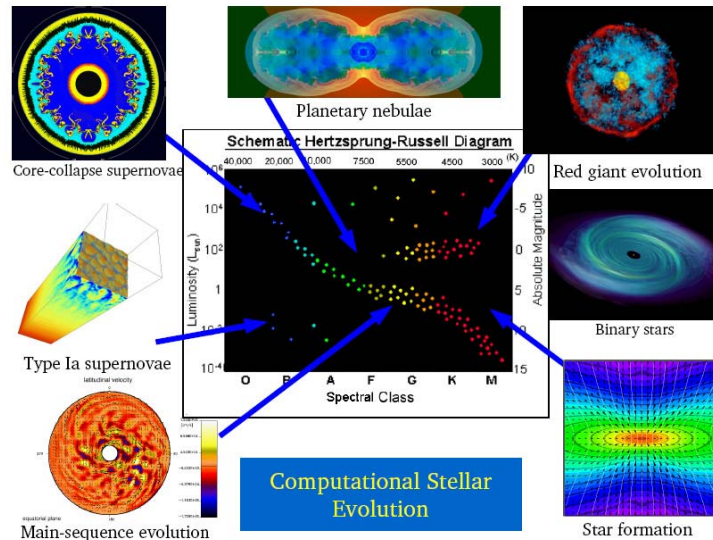
პლ. თევზაძე (2011)

Hertzsprung-Russell diagram

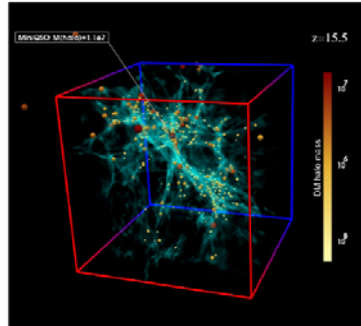
ასტროფიზიკის

პლ. თევზაძე (2011)

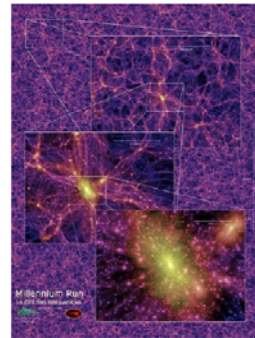
Computation on the Cosmological Scale...

- On the scale of the Universe, the cosmological scale factor is evolved.
- Self-gravity dominates the evolution

The first mini quasar effects on the surrounding IGM (Kuhlen et al.)

ასტროფიზიკის და პლანეტის ფიზიკის ამოცანების მოდელირება

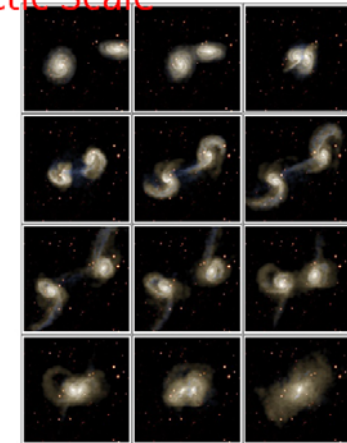

Simulating the growth of structure and the formation of galaxies. (Springel et al. 2005)

ალ. თევზაძე (2011)

...the Galactic Scale

We can understand how galaxies interact and merge. It takes 100s of million years to play out in nature—we can see the evolution at a much accelerated pace.

Colliding and merging galaxies
Springel & White (1999)

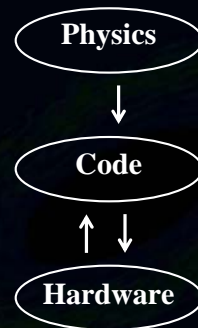
How many times
in a lifetime?

ასტროფიზიკის და პლანეტის ფიზიკის ამოცანების მოდელირება

ალ. თევზაძე (2011)

Simulations

Major aspects:

ასტროფიზიკის და პლანეტის ფიზიკის ამოცანების მოდელირება

ალ. თევზაძე (2011)

Some publicly available simulation codes

Code	Type	Physics	Parallel	Reference
Cactus	Eulerian/Nested	Gas, gravity (GR)	MPI	Allen et al 99
Enzo	AMR/PM	Gas, particles, gravity, cosmology	MPI	Norman & Bryan 98; O'Shea et al 04
FLASH	AMR/PM	Gas, particles, gravity, cosmology, nuclear, MHD	MPI	Fryxell et al 00
GADGET	P3M; TPM (v.2); SPH	Gas, particles, gravity, cosmology	MPI	Springel et al 01
Hydra	AP3M/SPH	Gas, particles, gravity, cosmology	No	Couchman 91
MLAPM	AMR/PM	Particles, gravity	No	Knebe et al 01
PMcode	PM	Particles, gravity	No	Klypin & Holtzmann 97
TITAN	1D AMR	Gas, radiation	No	Gehrmeyr & Mihalas
VH-1	Eulerian	Gas	No	Blondin et al 91
Zeus-MP	Eulerian	Gas, gravity, MHD	MPI	Stone & Norman 92

<http://www.cactuscode.org>
<http://cosmos.ucsd.edu>
<http://flash.uchicago.edu>
<http://www.mpa-garching.mpg.de/gadget>
<http://hydra.mcmaster.ca/hydra>
<http://www.aip.de/People/AKnebe/MLAPM>
<http://astro.nmsu.edu/~aklypin/pm.htm>
<http://wonka.physics.ncsu.edu/pub/VH-1>

Parallel Computers

Symmetric Multi-Processor (SMP)

- Processors share bus to main memory and I/O
- Processors may share cache memory
- Operating system distributes load
- Example: sipapu (workstation)

Distributed Shared Memory

- Processors have separate local memories
- Special bus connects memories
- Nonlocal memory appears "local" but is somewhat slower
- Operating system distributes load
- Example: copper (IBM p690)

Distributed Multi-Processor (Cluster)

- Processors have separate local memories, separate I/O
- Interprocessor communication over proprietary or commodity network (much slower than memory)
- Applications distribute load
- Example: tungsten (Dell Linux cluster)

June 2011 | TOP500 Supercomputing Sites - Windows Internet Explorer

http://top500.org/

Rank	Site	Computer
1	RIKEN Advanced Institute for Computational Science (AICS) Japan	K computer, SPARC64 With 2.0GHz, Tofu interconnect Fujitsu
2	National Supercomputing Center in Tianjin China	Tianhe-1A - NUDT TH MPP, X5670 2.93GHz 8C, NVIDIA GPU, FT-1000 8C, NUDT
3	DOE/SC Oak Ridge National Laboratory United States	Jaguar - Cray XTS-HE Opteron 8-core 2.6 GHz Cray Inc.
4	National Supercomputing Centre in Shenzhen (NSCC) China	Nebulae - Dawning TC3000 Blade, Intel X5650, Nvidia Tesla C2050 GPU Dawning
5	GSC Center, Tokyo Institute of Technology Japan	TSUBAME 2.0 - HP ProLiant SL390s GT Xeon 8C X5670, Nvidia GPU, Linux/Windows, NECMP
6	DOE/NIS/SLAC/SL, United States	Cielo - Cray XE6 8-core 2.4 GHz Cray Inc.
7	NASA/Ames Research Center/US, United States	Pharos - SGI Altix ICE 8200EX/8400EX, Xeon HT OC 3.0/3.0 Xeon 5570/5670 2.93 GHz, Infiniband SGI
8	DOE/SC/BNL/NERSC United States	Hopper - Cray XE6 12-core 2.1 GHz Cray Inc.
9	Commissariat a l'Energie Atomique (CEA) France	Tera-100 - Bull built super-node, S6010/S6030 Bull SA
10	DOE/NIS/SLAC/SL, United States	Roadrunner - BladeCenter G220L521, Chapter, PowerCell 6U 2.2 GHz / Opteron DC 1.8 GHz, Voltaire Infiniband IBM

ასტროფიზიკის და პლანეტის ფიზიკის ამოცანების მოდელირება

ალ. თევზაძე (2011)

Overview of Simulation in Astrophysics

NASA/Ames Columbia machine—a 10240 processor SGI Altix system.

The NCCS/ORNL jaguar machine—currently there are 11,000 compute nodes, each with a 2.6 GHz dual-core AMD Opteron processor and 4 GB of memory

NCCS

Beowulf cluster

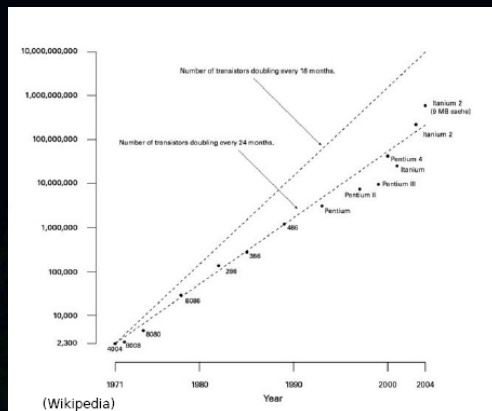
ასტროფიზიკის და პლანეტის ფიზიკის ამოცანების მოდელირება

Perspective

Moor's law

Doubling of the number of transistors on integrated circuits (1.5-2 years)

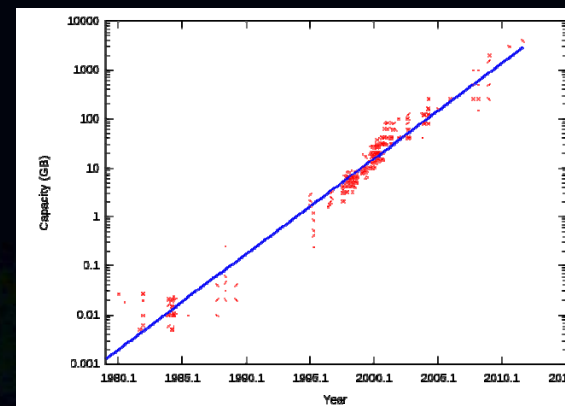
ასტროფიზიკის და პლანეტის ფიზიკის ამოცანების მოდელირება

პლ. თევზაძე (2011)

Perspective

Kryder's law

Doubling of the magnetic disk areal storage density (1 year)

ასტროფიზიკის და პლანეტის ფიზიკის ამოცანების მოდელირება

პლ. თევზაძე (2011)

BASIC CONCEPTS

ასტროფიზიკის და პლანეტის ფიზიკის ამოცანების მოდელირება

პლ. თევზაძე (2011)

Method

- Continuum -> Discrete
- Physical Model -> Numerical Model

(V_x, V_y, V_z, ρ, P)

(P_x, P_y, P_z, E, M)

Where to introduce numerical errors:

Discretization, Subgrid, interpolation, etc.

Error propagation science

ასტროფიზიკის და პლანეტის ფიზიკის ამოცანების მოდელირება

პლ. თევზაძე (2011)

Workflow

Configuration

- Initial conditions
- Boundary conditions

Calculus

- Compilation
- Run

Data analysis

- Post processing
- Visualization

ასტროფიზიკის და პლანეტის ფიზიკის ამოცანების მოდელირება

ალ. თევზაძე (2011)

Are my results correct?

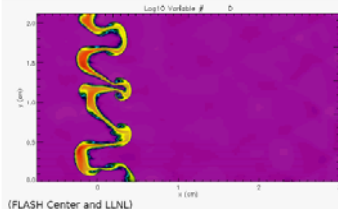
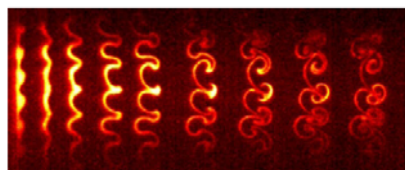
Indicators:

- Exact Analytic Solutions
- Different Numerical Methods
- Code Validation

ასტროფიზიკის და პლანეტის ფიზიკის ამოცანების მოდელირება

ალ. თევზაძე (2011)

Code Validation

ასტროფიზიკის და პლანეტის ფიზიკის ამოცანების მოდელირება

ალ. თევზაძე (2011)

Catastrophic cancellation

Calculate the equation with $a=77617$ and $b=33096$

$$y = 333.75b^6 + a^2(11a^2b^2 - b^6 - 121b^4 - 2) + 5.5b^8 + \frac{a}{2b}$$

answer depends of the compiler
(C, Fortran, Matlab) processor type!

$$\begin{aligned} &\stackrel{?}{=} 5.76461 \dots \times 10^{17} \\ &\stackrel{?}{=} 6.33825 \dots \times 10^{29} \\ &\stackrel{?}{=} 1.1726 \dots \\ &\stackrel{?}{=} -0.827396 \dots \end{aligned}$$

ასტროფიზიკის და პლანეტის ფიზიკის ამოცანების მოდელირება

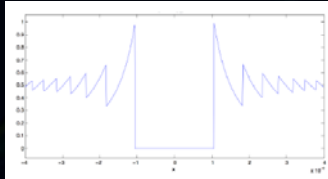
ალ. თევზაძე (2011)

Catastrophic cancellation

Plot function:

$$f(x) = \frac{1 - \cos x}{x^2}$$

$$-4 \cdot 10^{-8} \leq x \leq 4 \cdot 10^{-8}$$

`cos(x) = 0.999999999999999988897769753748434595763683319091796875.`

Catastrophic cancellation. Devastating loss of precision when small numbers are computed from large numbers, which themselves are subject to roundoff error.

ასტროფიზიკის და პლანეტის ფიზიკის ამოცანების მოდელირება

ალ. თევზაძე (2011)

Numerical catastrophes

Ariane 5 rocket. [June 4, 1996]

10 year, \$7 billion ESA project exploded after launch.

64-bit float converted to 16 bit signed int.

Unanticipated overflow.

Vancouver stock exchange. [November, 1983]

Index undervalued by 44%.

Recalculated index after each trade by adding change in price.

22 months of accumulated truncation error.

Patriot missile accident. [February 25, 1991]

Failed to track scud; hit Army barracks, killed 28.

Inaccuracy in measuring time in 1/20 of a second since using 24 bit binary floating point.

ასტროფიზიკის და პლანეტის ფიზიკის ამოცანების მოდელირება

ალ. თევზაძე (2011)

Courant-Friedrichs-Lewy condition

CFL number: numerical stability

$$CFL = \frac{u \Delta t}{\Delta x}$$

$$\underline{CFL < 1}$$

2D:

$$\frac{u_x \Delta t}{\Delta x} + \frac{u_y \Delta t}{\Delta y} = C[2D]$$

$$\Delta t = \text{Min}[CFL * u_{ij} \Delta x_{ij}]$$

ასტროფიზიკის და პლანეტის ფიზიკის ამოცანების მოდელირება

ალ. თევზაძე (2011)

Properties of Numerical Models

A robust simulation has the following properties:

(J.H. Ferziger and M. Peric, Computational Methods for Fluid Dynamics, Springer, 1999)

- Consistency (regular, statistical)
- Stability
- Convergence (analytic solution, ?)
- Conservation
- Boundedness
- Realizability
- Accuracy

ასტროფიზიკის და პლანეტის ფიზიკის ამოცანების მოდელირება

ალ. თევზაძე (2011)

Stability Theory

- Lyapunov stability
- Asymptotic stability
- Exponential stability

1. The origin of the above system is said to be **Lyapunov stable**, if, for every $\epsilon > 0$, there exists a $\delta = \delta(\epsilon) > 0$ such that, if $\|x(0)\| < \delta$, then $\|x(t)\| < \epsilon$, for every $t \geq 0$.
2. The origin of the above system is said to be **asymptotically stable** if it is Lyapunov stable and if there exists $\delta > 0$ such that if $\|x(0)\| < \delta$, then $\lim_{t \rightarrow \infty} x(t) = 0$.
3. The origin of the above system is said to be **exponentially stable** if it is asymptotically stable and if there exist $\alpha, \beta, \delta > 0$ such that if $\|x(0)\| < \delta$, then $\|x(t)\| \leq \alpha \|x(0)\| e^{-\beta t}$, for $t \geq 0$.

ასტროფიზიკის და პლანეტის ფიზიკის ამოცანების მოდელირება

ალ. თევზაძე (2011)

Numerical Stability

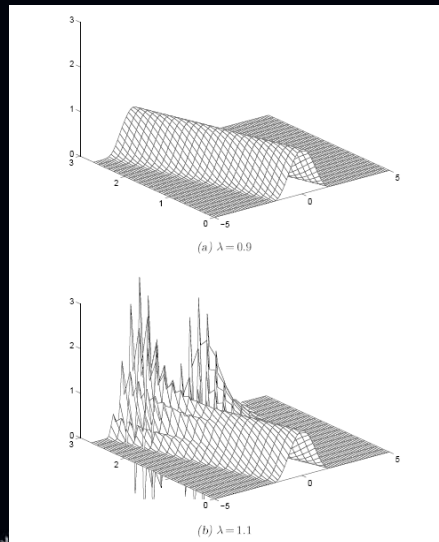
An algorithm is stable if the numerical solution at a fixed time remains bounded as the step size goes to zero

- Numerical diffusion
- CFL number (0.4 .. 0.6)

ასტროფიზიკის და პლანეტის ფიზიკის ამოცანების მოდელირება

ალ. თევზაძე (2011)

Numerical Instability

ასტროფიზიკის და პლანეტის ფიზიკის ამოცანების მოდელირება

ალ. თევზაძე (2011)

Numerical Methodology

DNS (Finite difference, finite volume, split, unsplit, etc.)
 Spectral Methods (Fourier, Chebishev)
 Pseudo-Spectral
 N-body

ასტროფიზიკის და პლანეტის ფიზიკის ამოცანების მოდელირება

ალ. თევზაძე (2011)

Mesh

Static grids

- Uniform grid
- Linearly nonuniform grid
- Complex nonuniformity (Chebishev, etc)
- Non-Cartesian grids

Dynamical grids

- Adaptive Mesh Refinement (AMR)

ასტროფიზიკის და პლანეტის ფიზიკის ამოცანების მოდელირება

ალ. თევზაძე (2011)

Algorithms

Spatial Integration:

Temporal Integration:

Time step determination: CFL condition

ასტროფიზიკის და პლანეტის ფიზიკის ამოცანების მოდელირება

ალ. თევზაძე (2011)

Parallelization

Hardware

PC, Beowulf, HPC,

Software

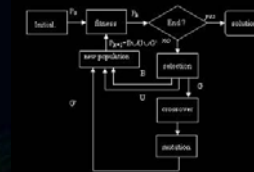
- MPI
- PVM
- OpenMP

ასტროფიზიკის და პლანეტის ფიზიკის ამოცანების მოდელირება

ალ. თევზაძე (2011)

Pseudocode

Algorithm development

Pseudocode:

Code intended for human reading rather than the machine reading

- no variable definitions;
- no memory management;
- no subroutines;
- no system-specific code;

Pseudocode language choice: Matlab

- Avoid Matlab specific functions and simulink

ასტროფიზიკის და პლანეტის ფიზიკის ამოცანების მოდელირება

ალ. თევზაძე (2011)

Pseudocode

Pseudocode is intended to be rewritten in low level programming language later

Pseudocode

```
{
//IF robot has no obstacle in
front THEN
// Call Move robot
// Add the move command to
the command history
// RETURN true
//ELSE
// RETURN false without
moving the robot
//END IF
}
```

Java implementation

```
{
if (aRobot.isFrontClear())
{
aRobot.move();
cmdHistory.add(RobotAction.MOVE);
return true;
}
else
{
return false;
}
}
```

ასტროფიზიკის და პლანეტის ფიზიკის ამოცანების მოდელირება

ალ. თევზაძე (2011)

PDE classification

Linear second order Partial Differential Equation

$$a \frac{\partial^2}{\partial x^2} \Psi + b \frac{\partial^2}{\partial x \partial y} \Psi + c \frac{\partial^2}{\partial y^2} \Psi + d \frac{\partial}{\partial x} \Psi + e \frac{\partial}{\partial y} \Psi + f \Psi = g$$

Elliptic: $b^2 - 4 a c < 0$

Parabolic: $b^2 - 4 a c = 0$

Hyperbolic: $b^2 - 4 a c > 0$

ასტროფიზიკის და პლანეტის ფიზიკის ამოცანების მოდელირება

ალ. თევზაძე (2011)

PDE classification

Elliptic equation: *Poisson equation*

Parabolic equation: *Diffusion equation*

Hyperbolic equation: *Wave equation*

EXAMPLES

Numerical methods: individual treatment

ასტროფიზიკის და პლანეტის ფიზიკის ამოცანების მოდელირება

ალ. თევზაძე (2011)

Conservation laws

Modelling conservation laws:

Method - rewrite set of equations in the form of the general set of conservation laws (analytically)

Conserved quantities: **volume integrals**

Differential form of continuity eq.: $\frac{\partial \rho}{\partial t} + \nabla(\rho V) = 0$

Mass conservation in total volume: $M = \int_V \rho dV = const.$

ასტროფიზიკის და პლანეტის ფიზიკის ამოცანების მოდელირება

ალ. თევზაძე (2011)

Conservation laws

Generalized form of conservation laws:

$$\frac{\partial \Phi}{\partial t} + \nabla(J) = 0$$

Φ – numerical variable

J – numerical flux of the variable Φ

ρ, P, V (physical variables): **primitive variables**

Task: *reducing existing system of hyperbolic PDE to the conserving form*

EXAMPLES

ასტროფიზიკის და პლანეტის ფიზიკის ამოცანების მოდელირება

პლ. თევზაძე (2011)

end

ასტროფიზიკის და პლანეტის ფიზიკის ამოცანების მოდელირება

პლ. თევზაძე (2011)